

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Diaconia S. Agathae in Svbvra

Martinelli, Fioravante

Romae, 1638

Cap. IV. Descriptio Diaconiae S. Agathae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11177

habemus S. Bernardini cum Sanctimo-
nialium domo, à S. Agathæ Diaconia
seiuñctam à Gregorio XIII. perampla
via, quam idem Pontifex ab Impera-
toris Traiani Columna ad Basilicam
Liberianam aperuit, & Sixtus V. perfe-
cit. Pauca hæc solummodo ob imma-
nem sæuientis Totilæ rabiem, qui, vt
Leon. Aret. ait, *Ferè tertiam partem to-
tius ambitus murorum ad solum euertit,
Capitolium incendit, circa Forum, & Su-
buram, & viam sacram omnia conflagrauit,* potui reperire.

Mutius
Pansa in
magnitud.
oper. Sixti
Quinti.

Lib. 3.

C A P. IV.

Descriptio Diaconiæ S. Agathæ.

L Aurentius Schraderus in suis Italię
monumētis hæc de nostra S. Aga-
thæ Diaconia scribit. *S. Agatha sub Vi-*

C 3 mi-

minali Gothorum ecclesia, in qua Pacis & Diana imagines ex cœmento: Ante templum pueri pretextati in subsellijs sedent, & docentur.

Georgius Fabricius in Rom. Ant. aliquid addit. A Gregorio est dedicata Gothorum ecclesia in Via Suburana sub Viminali; ornata pavimento, & aliquot columnis: Hortulum habet triplicem, in quo sepulcrum antiquum, & aliquot marmoreæ imagines fractæ: Ante templum pueri pretextati in subsellijs sedent, & à magistro docentur in antiquo lapide.

Vidi in
Bibl. MS.
S. Praxed.

Io. Franciscus Scardoua testatur, ante fores Diaconia S. Agathæ inter plura antiquorum marmorũ fragmẽta vnum vidisse cum hac Inscriptione.

*Christo stulta iacet hic Iacobina sepulta,
Hoc tumulo Veneta pausat Iacobina quæta,
Doctorem verum dilexit viua Rogerum.*

Aliquot vetustiora epitaphia recenset Iacobus Mazochius in Regione Montium

tium, extantia olim in hac S. Agathæ
Diaconia.

D. M.

L. Faoni. Firmi. vixit. ann. 9. men. 5. dies. 22.

& l. Septicio. Firmo. vixit. an. 43. Veteranus

Honestamiso. Cob. XII. Cornelia. Veneria

filio. & Coniugi. benemer. fec. & sibi

D. M.

L. Furius. Diomedes. Curator. de. Sacra. via

Cornelia. Tertullia. Coniugi. B. M.

D. M.

A. Seio. Zosimiano. Equiti. Rom. Præf. Cob. III.

Bracar. Aug. Trib. leg. XI. cl. sacru. viac. & De-

curiati. A. Seius. Africanus. & Pat. pijsim.

B. M. fecit.

Clodia. M. L. Secunda. O. quãta. pietas. fuerat

in. hac. Adulescentia. fides. amor. sensus. pudor

& sanctitas. noli. dolere. amica. euentum. meũ

properavit. etas. hoc. dedit. fatum. mihi.

Nunc per fornicatam porticum, cui
à dextris est Monasterium, à sinistris
Diaconale Palatium, in capite Vici,
quem Io. Baptista Paulianus Cornelio-
rum vocat, ingressus est ad caucedium,
in aliam priori similem porticum du-

De Iub. &
Ind. lib. 3.

C 4

cens

cens, vbi ostiū Ecclesiæ occurrit, cuius
vtrumque latus antepagmentis ex pa-
rio lapide tessellatis munitur, cum eius-
dem operis transuersario, siue superiori
limine, eius authorem sic præferente
PRESBYTER IOHANNES
HOC OPVS FIERI FECIT.

Aula Templi, siue Cella in tres diui-
ditur, vt appellāt, naues, duodecim per-
uetustis columnis distinctas: in vniuf-
cuiusque earum capite, Aris constitu-
tis, sacra celebrantur. Ara maxima in
media naui locata ornatur marmoreo,
& vermiculato ciborio à quattuor mar-
moreis colūnis suffulto. Diaconicum,
vbi maius Altare, thronus Card. Dia-
coni, ac presbyterorum sedes, clauditur
senis ex glarea marmore viridi colu-
mellis. Absis in superiori parte Dia-
coni imaginem Christi, & duodecim
Apostolorum ex musiuo habebat; ve-
rū antiquitate collapsa ac restituta, nūc
mar-

martyriū Virginis, cui dicatur Ecclesia, pictum repræsentat. Aliud Altare in sinistra naui D. Agathæ, & Sanctorum Reliquijs dicatū est, ad quod cereas argenteasque mammas mulieres offerunt præsertim concepto foetu grauata: in alio dexteræ nauis Annunciatio Beatæ Mariæ Virginis colitur.

Alter lateralis ingressus ex tiburtino lapide patet in sinistra naui, cui hæret Vestiarium & Cimeliarchium: In anteriori Ecclesiæ parte Odeū, & pars Turris campanariæ peruetustæ surgit.

Platonica siue pauimētum omne mediæ partis pario marmore in varias formas coagmentato, ac tessellato opere ornatur; reliquum stratum est romano latere lineis marmoreis intextum cum hisce Epitaphijs. In Diaconico.

*HIC IACET D. PANDVLPHVS
EPISCOPVS PACTENSIS
CVIVS ANIMA REQVIESCAT
IN PACE.*

In

Ex dicto
Scardoua.

In media naui sepultus iacet Vir
doctissimus Ioannes Lascaris, qui no-
nagenarius colico Romæ obiit, ac se-
quens Epitaphium viuens sibi posuit.

Λάσκαρις ἀλλοδαπῆ γαίῃ ἐνικράθητο, γαίῳ
Οὔτι λίω ξένω, ὃ ξένο, μεμφομένω.
Εὖρατο μὲν λίω. ἀλλ' ἄχθεται, εἴπερ Ἀχαιοῖς
Οὐδ' ἐτι χουῶ χεύει πατρίσιν ἐλευθέριον.

⊕

Ἐἴνε, Λάκων ὑπ' ἐμοὶ Πάλλε πατρὸς, ἢ ποροφυγῆ
Δελοσώας πατρὸς ἠλθεῖς ἐς Ἰταλίω.
Μήτηρ πεθομένη, ὃς ζεῦξε μιν ἀνέει κληνῶ,
Τοῖς καὶ κόσμος ἔλω ταῖς ἰδίαις ἀρεταῖς.
Ἐλλάδος ἀλλ' ὅλην Κατερίναν ποροφθασε μοῖρα
Τῆλεπερ, εἰδ' ὅκτιερ' ἔγκυον, οὔτε νέλω.

Hos versus eruditissimus D. Lucas
Holstenius BARBERINÆ Bibliothecæ
Præfectus Latinè sic transtulit.

*Lascaris externa iacet hic tellure sepultus;
Hospes, non illi est terra aliena grauis,
Nam dulcem sensit. dolet hoc, quòd patriatellus
Non tumulo Græcos libero, ut ante, tegat.*

Hospes

XLIII.

*Hospes hic Rallo patre nata Lacena sepulta est,
 Quae patriae ob cladem fugit in Italiam.
 Maternus sic iussit auus, claroq. locavit
 Coniugio. haec decori coniugi auoq. fuit.
 Sed procul à patria Catharinam immitia fata
 Helladis abripiūt & grauidam & iuuenem.*

In eadem naui.

SERAPIDI. DEO
 M. AVRELIVS. PONT. MAX.
 TRIBVNIC. POT. E. AED. EM.....

Serapidis
 templum
 in Quiri-
 nali fuisse
 Antiqua-
 rij scribūt.

Item hoc sequioris seculi:

*Ita requiescit in pace Domna Bonusa qui vixit
 An. XXXX. & D. Menna qui vixit An....
 e abeat anatema à Iuda si quis alterum
 nomine super me posuer. anathema abeat
 da tricentidecem & octo Patriarche qui
 Canones esposuerunt & da sancta Christi
 quattuor Euguangelia.*

* Pro, ab.

Huic proximè in alio legitur.

*Hic iacet Gabriella de Malliano vel. q. Iacobi
 de Monteferrato, quae vixit An. XXXX. Obij
 die Iouis penultima Maij videlicet in Festo
 Corporis Christi Ann. M. D. XXVI.
 Antonius Barella de Turre Gener Socru
 benem. posuit uxori, & Roccho filio.*

Ad

XLIV.

Ad ostium laterale fixus parieti parius lapis hanc habet inscriptionem.

D. O. M.

Zoroastro Masino homini probitate, innocentia, liberalitate prestanti, inq. Philosophia genere, quod ad naturæ obscuritatem spectat, naturæ ipsius beneficio admirabili.

Ioannes ex fratre nepos Patruo benem.

Lachrymans Pos.

Vixit An. LVIII. M. D. XX. Obijt maximo amicis bonisq. omnibus sui desiderio relicto An. sal. M. D. XLVI.

Ab anteriori ecclesiæ parte, Via, quæ olim Corneliorum Vicus, ab alijs Via Martyrum, ab alijs Scala mortuorum, nunc S. Agathæ Burgus appellatur; Lateralis ampla ad radices Collis, quæ parte Balnea Pauli Æmilij extabant, ad S. Mariam Maiorem ducit, Suburæ planæ imminet, vndè alius ad Quirinalem ascensus patet.

Ceterum Andreas Fulvius ævo suo fuisse incrustatione, & varietate mar-
mo-

morum conspicuam hanc D. Agathæ
ecclesiam testatur Antiq. lib. 2. agens
de Monte Quirinali.

C A P. V.

An Ecclesia S. Agathę in Su-
bura semper fuerit Diaco-
nia: Ac de varia eius
denominatione.

EA fuit antiquę Urbis Romę religio
erga D. Agatham, vt non tantum
altaria & oratoria, sed ecclesias etiam,
monasteria, & loca sacra ei erexerit &
ædificauerit, quarum vna in Regione
trans Tiberim, altera in Subura solum-
modo supersunt. Hęc appellatur à Diuo
Gregorio ECCLESIA: A Panuino,
PRIMA VRBIS ABBATIA, cuius
Abbas vnâ cum nouemdecim reliquis
assistebat Romano Pontifici in Ara-
ma-

De Basil.
Later.